بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު

ދިވެހިރާއްޖެ

ފައިޞަލާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ފައިޞަލާ ނަންބަރު: 2019/HC-JC/09
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:

* ނަން: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
* އައިޑީކާޑު ނަންބަރު: -
* ދާއިމީ އެޑްރެސް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
* މިހާރުގެ އެޑްރެސް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

- އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް:

* ނަން: މުޙައްމަދު ނަޢީމް ނާޡިމް
* އައިޑީކާޑު ނަންބަރު: A277545
* ދާއިމީ އެޑްރެސް: ގުލްބަހާރުގެ/ ސ.ހިތަދޫ
* މިހާރުގެ އެޑްރެސް: ހ.ކުރުގިރި/ ކ.މާފުށި

- ޝަރީޢަތްބެލި ތާރީޚު: 21 ޖުމާދަލްއޫލާ 1440 / 27 ޖަނަވަރީ 2019
* ނިމުނު ތާރީޚު: 24 ރަޖަބު 1440 / 31 މާރިޗް 2019

- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ފައިޞަލާ ނަންބަރު: 461/Cr-C/2017
- ނިންމި ކޯޓު: ކްރިމިނަލް
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ބަނގުރާބުއިން
- ހުށަހެޅި ތާރީޚު: 12.04.2017 * ނިމުނު ތާރީޚު: 19.03.2018

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް

ފަނޑިޔާރު ހަސަން ޢަލީ

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު

(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް

- **ދައުވާގެ ހުލާސާ:**

މިއީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 461/Cr-C/2017 ޤަޟިއްޔާއިން ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމަކީ ނިހާއީ ޙުކުމެއްކަން ކަށަވަރުކުރުމަށްޓަކައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/14/SC (15 ނޮވެމްބަރު 2015) ސަރކިއުލަރގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އެޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް ކުރިތާ 10 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ޙައްޤު އޮތްފަރާތުން އިސްތިއުނާފެއް ހުށަހަޅާފައި ނުވާތީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި ދައުވާކުރި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް، ދައުވާ ލިބުނު ސ.ހިތަދޫ/ ގުލްބަހާރުގެ، މުޙައްމަދު ނަޖީބު ނާޒިމް (އައިޑީކާޑު ނަންބަރު: A277545) އަށް އެކަން އެންގުމުން، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ބެލުނު މައްސަލައެކެވެ.

- **ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:**

01- ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 461/Cr-C/2017 ޤަޟިއްޔާއަކީ 29 ޖަނަވަރީ 2017 ވަނަ ދުވަހުގެ 21:05 ހާއިރު، މ.މާކިސް ގޭގެ ސިޑިމަތީގައި މަސްތުވާތަކެތީގެ ބާވަތުގައި ހުރިކަމަށް ތުހުމަތު ކުރެވިގެން، ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެންގޮސް ތަޙްޤީޤުގައި ފުލުހުން މުޙައްމަދު ނަޖީބު ނާޒިމްއާ ސުވާލުކުރުމުން މުޙައްމަދު ނަޖީބު ނާޒިމް މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރާކަމަށާއި، އަދި ބަނގުރާ ބޭނުންކުރިކަމަށް އިޢުތިރާފުވެފައިވާތީ، މުޙައްމަދު ނަޖީބު ނާޒިމްގެ މައްޗަށް ބަނގުރާ ބޭނުމުގެ ކުށުގެ ދައުވާ ދައުލަތުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުމުން ބެލުނު މައްސަލައެއްކަމާއި،

އެޤަޟިއްޔާ ބައްލަވައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމުގައި، "ދައުލަތުން ދައުވާކުރާ ސ.ހިތަދޫ/ ގުލްބަހާރުގެ މުޙައްމަދު ނަޖީބު ނާޒިމްގެ މައްޗަށް ކުރާ ބަނގުރާ ބޭނުމުގެ ކުށުގެ މިދައުވާ ސާބިތުކުރާ ހެކި ބެލުމުން، 29 ޖަނަވަރީ 2017 ދުވަހު 21:05 އަކަށްހާއިރު، މ.މާކިސް ގޭގެ ސިޑިމަތީގައި މަސްތުވާތަކެތީގެ ބާވަތުގައި ހުރިކަމަށް ތުހުމަތު ކުރެވިގެން މުޙައްމަދު ނަޖީބު ނާޒިމް ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެންގޮސް ތަޙްޤީޤުގައި ފުލުހުން މުޙައްމަދު ނަޖީބު ނާޒިމްއާ ސުވާލުކުރުމުން މުޙައްމަދު ނަޖީބު ނާޒިމް މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރިކަމަށް ބުނެ ވެފައިވާ

އިޢުތިރާފަކީ ސާބިތު އިޢުތިރާފެއްކަމަށް ބެލެ މިފަދަވާއަށް މުޙައްމަދު ނާޒިމް އިޢުތިރާފުވެފައިވާތީ، މުޙައްމަދު ނާޒިމްގެ އިޢުތިރާފުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު)ގެ 616 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ (ii)ގެ ދަށުން، ބަނގުރާ ބެހެއްޓުމުގެ ކުށުން މުޙައްމަދު ނާޒިމް ކުށްވެރިވެއްޖެކަމަށް ކަނޑައަޅައި، މިކުށުގެ އުޤޫބާތުގެ ގޮތުން ބޮޑުވެރިޔަ ޤާނޫނުގެ 616 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރާއި، 1106 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)އާ ބަލާފައި، އެޤާނޫނުގެ 1002 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގެ ދަށުން، ސ.ހިތަދޫ/ މުލާވަހާގެ މުޙައްމަދު ނާޒިމް 27 (ހަތާވީސް) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމާއެކު، އެޤާނޫނުގެ 616 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން، މުޙައްމަދު ނާޒިމް 40 (ސާޅީސް) އެތިފަހަރަކުން ޖަލުގުޅުމަކަށް ހުކުމްކުރަން މިޤަޟިއްޔާ ނިންމީއެވެ." މިފަދައިން ހުކުމްކޮށްފައިވާކަން އެޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތު ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުން އެނގެން އޮވެއެވެ.

02- ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 461/Cr-C/2017 ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމުގެ ސަބަބަކަން ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން 03 (ތިނެއް) ނުކުތާއެއް ފާހަގަކޮށް އެ ނުކުތާތަކާގުޅޭ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަދައްކާފައިވެއެވެ.

* ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 461/Cr-C/2017 ޤަޟިއްޔާ އެ ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތް ސ.ހިތަދޫ/ މުލާވަހާގެ މުޙައްމަދު ނާޒިމްގެ އިޢުތިރާފުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށްކަމަށްވިޔަސް، މުޙައްމަދު ނާޒިމްގެ މިމައްސަލާގައި ވެފައިވާ އިޢުތިރާފަކީ ސާބިތު އިޢުތިރާފުވެއްކަމަށް ކަނޑައަޅަން ވެފައިވާ ޝަރުޠު އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތްކަމަށާއި މުޙައްމަދު ނާޒިމް ވެފައިވާ އިޢުތިރާފުން، އޭނާގެ މައްޗަށް ބަނގުރާ ބެހެއްޓުމުގެ ކުށް އެއްވެސް ޝުބުހާއެއް ނެތި ޔަޤީނުން ސާބިތުވާކަން ކަނޑައަޅާފައިނުވުން.

* ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 461/Cr-C/2017 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް އެ ކޯޓުގައި ހިންގުނުއިރު، ކުށުގެ ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތަށް ޤާނޫނުއަސާސީން ކަފާލާތްކޮށްދީފައިވާ އެންގުމާ ޙައްޤުތަކާއި މައްސަލާގައި ދަޢުވާލިބޭ މުޙައްމަދު ނާޒިމް އަށް ލިބިދީފައިވާކަން ކަށަވަރުކޮށްފައިނުވުން.

* **ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ،** ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 461/Cr-C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި މުޤައްރަރު ނަޒީރު ނާޒިމްގެ މައްޗަށް ބަނޑުޔާ ބެހިމުގެ ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވައި އެކުށުގެ އުޤޫބާތެއްގެ ގޮތުން 27 (ހަތާވީސް) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމާއެކު، 40 (ސާޅީސް) އިދިފަހަރު ޖަލްދުކުރުމަށް ޙުކުމްކޮށްފައިވާތީ، އެކުށުގެ މުޤައްރަރު ނަޒީރު ނާޒިމްގެ މައްޗަށް ތަންފީޛުކުރުން މަނާކުރާ ސަބަބެއް އެނގެން ނެތްކަން ކަށަވަރުކުރުން.

-03 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ މިޤަޟިއްޔާއާއި ގުޅިގެން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 461/Cr-C/2017 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމުގެ ސަބަބުތަކަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކާއި އިސްތިއުނާފުތަކާއި ގުޅިގެން ދެފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި، މައްސަލައާއި ގުޅުންހުރި ލިޔުންތަކަށް ބަލައިގެން އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވިއްޖެ.

-3.1 **ފުރަތަމަ ކަމަކީ:** ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 461/Cr-C/2017 ޤަޟިއްޔާ މިކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވަނީ އެޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމުގެ ސަބަބުތަކަށް ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައިކަން އެނގެއެވެ.

-3.2 **ދެވަނަ ކަމަކީ:** ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ނަންބަރު 291/ސޕސ/475/2017 (16 މާރިޗު 2017) "ދަޢުވާ ހުށަހަޅާ ފޯމު" ގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ ދަޢުވާގެ ސީރިއަލް ބަޔާނު، އެދަޢުވާއަކީ ބަނޑުޔާ ބެހިމުގެ ކުށުގައި ކޮށްފައިވާ ދަޢުވާއެއްކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، ބަޔާންވެދިޔަ ދަޢުވާއާ ގުޅިގެން، އެދަޢުވާ ބެލުމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި 22 ޖަނަވަރީ 2018 ދުވަހު ބޭއްވުނު އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމުގައްޔާއި، 28 ފެބުރުވަރީ 2018 ދުވަހު ބޭއްވުނު ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ބަނޑުޔާ ބެހިމުގެ ކުށުގެ މިދަޢުވާ މުޤައްރަރު ނަޒީރު ނާޒިމަށް ސާފުކޮށްދެއްކުމަށް ބުނެފައިވާ ކަމާއި، ދަޢުވާއާއިގެން ކުރިއަށް ޤަބޫލުނުވަނީ ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ އެހީއާނުލައި މުޤައްރަރު ނަޒީރު ނާޒިމް އަމިއްލައަށް ކަމަށް ބުނެ އެ ބައްޔާ ދޫކޮށްލާފައިވާ ކަމާއި، އަދި 28 ފެބުރުވަރީ 2018 ދުވަހު ބޭއްވުނު ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި މުޤައްރަރު ނަޒީރު ނާޒިމް އިޢުތިރާފުވި ކުށުގެ އަދަބާއިބެހޭ ގޮތުން ވާހަކަ ދައްކާފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، މިދަޢުވާ ބަލަން ފަށައިފައިވާ

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން މުއްދަތު ނާޖިޝް ނާޖިދްގެ

މައްސަލަ ބެލުމުން ޤަޟިއްޔާގެ ތަފްސީލު އުފެދިފައިވާ ތަރުތީބުވެގެން ބޭނުން ކުރަން ކުރިޔަށް ގެންދިޔަކަން މުއްދަތު ނާޖިޝް

ނާޖިދްކަން ބަރަބަރު ސާބިތުވެގެން އަންގައި ބޭނުން ކުރަމުންދިޔަކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، އަދި އެކަން ހައިކޯޓުގެ

ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ކަނަޑައަޅާ ކުރުމަށްފައިވާކަމާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އާއި (ޅ) އިން

ދިނިފައިވާ ޙައްޤު ވަކިކޮށްފައި މަސައްކަތް ކުރުމާއި ޚިލާފު ވަކިވެގެން އެހެންނެއް ނެތްކަން ގެނެސްދެވުނު ބަލައިގެން ޝަރީޢަތުގެ

މަރުޙަލާގައި މުއްދަތު ނާޖިޝް ނާޖިދްކަން އަމަލުކުރެވިފައިވާ ޝަރީޢަތުން މުއްދަތު ނާޖިޝް ނާޖިދްކަން އަންގައިދިނުމެވެ،

ނަމަވެސް އެބައްޔިނާތައް މުއްދަތު ނާޖިޝް ނާޖިދް ދުސްތޫރީކޮށްފައިވާ ކަމެއް އަދި އެކަން ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ

މަރުޙަލާގައި ކަނަޑައަޅާ ކުރުމަށްފައިވާކަން އެނގެން އޮތެވެ.

3.3- **ތިންވަނަ ކަމަކީ:** މުއްދަތު ނާޖިޝް ނާޖިދްގެ މައްސަލަ ކޯޓުތަކުގައި ބަލައިގަތުމަށް ބޭއިނެތުމުގެ

ކުރިން ދަޢުވާއަކީ ޙައްޤެއް ދަޢުވާއެއްކަމަށް ބުނެ މުދައްޢާއަށް މުއްދަތު ނާޖިޝް ނާޖިދްގެ އަމުރެއް އިޞްދާރުކުރުމަށް،

އެއްވެސް މަޖިލިސްތަކެއްނުވި، ބޭނުން ސަރުކާރުން ރޯބުގެ، 28 ޖޫންމަހު 2018 ދުވަހު ދަރުހާލުގައި ބޭއްވުނު

ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި އިޖުރާއަތު ފެށިފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، މިދަރުވާ ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުކުރެވިފައިނުވެ،

މުއްދަތު ނާޖިޝް ނާޖިދް ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ފެށިފައިވާ އިޖުރާއަތުގެ މައްސަލަކަމާއި، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތާ

އެއިޖުރާއަތުން ދުސްތޫރީވާން އިޖުރާއަތުފެށިކަމާއި، މިކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2011/SC-

A/23 ޤަޟިއްޔާއިން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، އެޤަޟިއްޔާގެ ފުރަތަމަ ކުރުވެން ނުކުމެތުގެ 6 ވަނަ ނަންބަރުގައި

ބަޔާން ކޮށްފައިވޭ؛ "....ޖިނާއީ އިޖުރާއަތު ޖިނާއީ ދަށުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ދަރިވަރުތުގެ ތުހުމަތު، މައްސަލަ ބަލާ

ފަނޑިޔާރުގެ އިސްތިޢުނާފު މައްސަލަ ބިނާކޮށް ފާއިތުވެދިޔަ ދަރިވަރާއިކަމާއި، އެހެންކަމުން މަދަނީ އިޖުރާއަތާއި ހަމަވާން

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުން ދުސްތޫރުވާމަތީ ތުހުމަތުކުރެވިފައި ސާބިތު ފިރިސާލު ޝަރީޢަތުގައި ވަނަކަމާއި ނުނިކުމެވޭނަމާއި، ނަމަވެސް

މުއްދަތުތާ އެނާ ފެށިފައި އިޖުރާއަތުން ދުސްތޫރުވާމަތީ، އެ ދުސްތޫރުކުރުމަށް ބިނާކުރި ސަމާބަވެއް ވަޒަންކޮށް ތަޤުދީމު

ކުރަމަށް މަޢްލޫމަތަކާ ފަނޑިޔާރުކަން ތިޔަތަކަ ބޮޑުކަމަށް އެނގެން ނެތަ..."ކަމަށް. މިއުސޫލުން، އިސްލާމީ

ޖިނާއީ ފުރުން ބައްލަވާތަ ތަޙުޤީޤުވެސް ބަދަލު ބިއްލުރު ތަރު ފުށުން ތަކުރާ އެއްސެއްޗަށް، ބަދަލު ބިއްލިވާ،

ބަނގުރާ ބުއިކަމަށް އިޤްރާރުވުން ނުވަތަ އިޢުތިރާފުވުން ކަމާއި، އަދި އެކަމަށް އެއްފަހަރު އިޢުތިރާފު ވުމުން ފުދޭނެކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، އަދި އެކަމަށް އިޢުތިރާފުވާ ވަގުތު، ހާލަތު އަނގައިގައި ވަސްދުރުން ޝަރުޢުވެގެން ނުވާކަން ގިނަ ޢިލްމުވެރިންގެ ބަހުން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، ބަނގުރާ ބުއިމުގެ މައްސަލަ ސާބިތުވާ އިޤްރާރުވުން ރުޖޫޢަވެއްޖެނަމަ، އަދި އެހެން ހެއްކާއި ނުލާ ޙައްދު ޤާއިމުކުރެވޭ ނުވާކަން އެނގެން އޮތުމަކީ، މިދަލީލުތަކުގައި ބަޔާންކުރެވުނު ބަނގުރާ ބުއިމުގެ ޙައްދު ސާބިތުވާ ޝަރުޠުތަކާއި އިޖްމާޢުގެ ޝަރުޠުފުރިފައި ނުވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމެވެ.

3.4- ހަތަރުވަނަ ކަމަކީ: ބަނގުރާ ބުއިމުގެ ކުށުގައި ދުރުކުރުމުގެ ވާހަކައި އެއީ، ބަނގުރާ ބުއިމަކީ، އެކަމުގައި ޖިނާއީ ޙައްދު އެއްބަސްވާކަމާއި، އިމާމް މާލިކު، އިމާމް ޝާފިޢީ އަދި އިމާމް އަޙްމަދު އަރިހުގައި، އެބައި ރަޙްމަތުގެ ނަޒަރީ ފުރުޤާނުގެ ދޮރޫ ކަމެއް ތަފްސީލްކޮށް ބަޔާންކޮށް ހުރުމާއި، ޞަޙާބީބޭކަލުންނާއި، ޢަލީ، ޢުމަރު، ހިމެނޭތީން، އިބްނު ޢުމަރު، އަދި ތާބިޢީންގެ ބޭކަލުންނާއި ޢާއިޝާއާއި، ޢިކްރިމާއާއި ވިދާޅުވިކަން ބަޔާންވެފައި ހުރުމާއި، ނަބަވީ ސުންނަތާ މަސްތުވާތަކެތީގެ ދިރާސާކޮށް ބެލިޔަސް، ބަނގުރާ ބުއިމުގެ ތަޢުރީފު ފުރިހަމަކަމާއި، ރަސޫލުﷲ (صلى الله عليه وسلم) ގެ

"إن من الحنطة خمرا ، ومن الشعير خمرا ، ومن الزبيب خمرا ، ومن التمر خمرا, ومن العسل خمرا[1]"

މިޙަދީޘުން އެނގޭގޮތުގައި ރާ އުފެއްދޭ ތަކެތި ބަޔާންކޮށްފައި ހުރިކަމާއި، އެގޮތުގައި ގޮދަން، ހިމަގޮދަން، ހިކި ކިސްމިސް، ކަދުރު، މާމުއި ހިމެނޭކަމާއި، އަދި ހަމަ އެހެންމެ، ރަސޫލުﷲ (صلى الله عليه وسلم) ގެ "كل مسكر خمر, وكل مسكر حرام"[2] މިޙަދީޘްގައިވެސް އެކަން އެނގެން އޮވެއެވެ. މާނައީ؛ "މަސްތުވާ ކޮންމެ އެއްޗަކީ ރާއެވެ. ޙަދީޘް ރާގެ މާނައިގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ އެއްޗެކެވެ. އަދި ކޮންމެ މަސްތުވާއެއްޗަކީ ޙަރާމް އެއްޗެކެވެ." އަދި އިބްނު ޢަބްބާސްގެ ރިވާޔަތުގައި މަސްތުވާތަކުގެ ފަރުވާތަކެތި ބަޔާންކުރެވިފައި ހުރިކަމާއި، އެހެނީ ކޮންމެ ފަދައަކުން ބުއިމުގެ ސަބަބުން މަސްތުވާނަމަ އެއްޗެއްގެ މަދުމިންވަރެއް ބުއިމަކީވެސް ބަނގުރާ ބުއިންކަމުގައި ބެލެވޭނެކަމާއި، ރަސޫލުﷲ (صلى الله عليه وسلم) ޙަދީޘް ކުރައްވާފައިވާ، " كل مسكر

1 صحيح: أخرجه أبوداود والترمذى وابن ماجة.
2 صحيح: أخرجه مسلم والترمذى والنسائى وأبوداود وابن ماجة.

حرام, وما أسكر كثيره فقليله حرام[3] މާނައީ؛ "މަސްތުވާ ކޮންމެ އެއްޗަކީ ހަރާމް އެއްޗެކެވެ. އަދި ގިނަ މިންވަރެއް ބޭނުމުން މަސްތުވާ ކޮންމެ އެއްޗެއްގެ މަދު މިންވަރެއްވެސް ވެސް ހަރާމެވެ." މިފަދައިންނެވެ. ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައިގައި 29 ޖަނަވަރީ 2017 ދުވަހު 21:15 އެހާއިރުކަންހާއިރު މ.މާފަނު ގޭގެ ސިޓީމަޖީދުގައި މުދައްޢާޢަލައިހި ނާޒިޝް ނާޒިމް މަސްތުގެ ހާލަތުގައި ހުރިކަމަށް ތުހުމަތު ކުރެވިގެން މުދައްޢާޢަލައިހި ނާޒިޝް ނާޒިމް ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެންގޮސް ތަހުގީގުގައި މުދައްޢާޢަލައިހި ނާޒިޝް ނާޒިމްއާ ސުވާލުކުރުމުން، މުދައްޢާޢަލައިހި ނާޒިޝް ނާޒިމް މަސްތުވުމަށްޓަކައި ބަނގުރާ ބޭނުންކުރާ ކަމަށް ބުނެ ބަނގުރާ ބޯކަމަށް މުދައްޢާޢަލައިހި ނާޒިޝް ނާޒިމް ތަހުގީގުގައާއި ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި އިޢުތިރާފުވެފައިވާ ކަމާއި، އެހެންކަމުން، މިދައުވާ ބޭނުންކުރާ ކުށުގެ ފުރަތަމަ އުންސުރު "ބަނގުރާ ބޭނުން" ފުރިހަމަ ވެފައިވާ ކަމާއި، ދެވަނަ އުންސުރު ކަމުގައިވާ، ޖިނާއީ ޤަސްދު މިކަމުގައި އޮތުމާ ބެލޭއިރު، އެމީހަކު އެކަން ކުރާއިރު، އެބޭނީ ބަނގުރާކަން ނުވަތަ މަސްތުވާ ދިޔާއެއްޗެއްކަން އޭނާއަށް އެނގޭނަމަ، މިކުށުގެ ޖިނާއީ ޤަސްދުގެ ރުކުން ފުރިހަމަ ވީކަމާއި، މި މައްސަލައިގެ ތަހުގީގުގައި މުދައްޢާޢަލައިހި ނާޒިޝް ނާޒިމްގެ ކުޑަކަމުދާތަކެތި މަސްތުވާތަކެތީގެ ބާވަތް ބެލުމަށް ޓީ.އެޗް.ސީ އަދި އަލްކަހޯލް އަށް ޓެސްޓްކޮށް ފެނިފައިވަނީ މަސްތުވުމަށް "ކަނަބިސް" އަދި ރާ ބޯއެގެން ހުރުމުން ކަމަށް މުދައްޢާޢަލައިހި ނާޒިޝް ނާޒިމް ބުނެފައިވާތީ އާއި، މި ދައުވާގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި މުދައްޢާޢަލައިހި ނާޒިޝް ނާޒިމް ދައުލަތުގެ ދައުވާއަށް އިޢުތިރާފް ވެފައިވާތީ، މުދައްޢާޢަލައިހި ނާޒިޝް ނާޒިމް ބުއި ބަނގުރާކަން ޝައްކުން އެއްކިބާވާ ދަރަޖައަށް ސާބިތުވާތީ، މިކުށުން ހުކުމްކުރެވިފައިވާކަން އެނގެއެވެ.

-3.5 **ފަސްވަނަ ކަމަކީ:** މުދައްޢާޢަލައިހި ނާޒިޝް ނާޒިމްގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ބަދަލަކީ ބޭނުމުގެ ކުށުގެ ދަށުން ޝަރީޢަތުން ސާބިތުވުމުން، ކުރިމިނަލް ކޯޑުން އުޤޫބާތު ކަނޑައަޅާފައިވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 09/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު) ގެ 616 ވަނަމާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން އެއީ ޖުނަޙްގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެއްކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިންކަމާއި، އަދި އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި،

3 صحيح:أخرجه ابن ماجة والنسائي

އެޤާނޫނުގެ 1002 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ތަވަލުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، ޖިނާޔަތުގެ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށަކަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އަސާސީ މިންގަނޑު 01 (އެކެއް) މަހާއި 06 (ހައެއް) ދުވަހުގެ އަދަބުން އެއްދަރަޖަ ދައްކުރުމަށް، 27 ދުވަހުން ޖަލަށްލުމަށް ކަމަށާއި، އެއީ މުޙައްމަދު ނާޖިޝް ނާޒިމް މިމައްސަލައިގެ އިބްތިދާއީ އަޑުއެހުމުގައި، އަދި ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައުވާއަށް އިޢުތިރާފުވެފައިވާކަން އެނގޭކަމާއި، އަދި މިކަހަލަ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ޙައްދު ކަނޑައެޅިފައިވާ ކުށެއްކަމަށްވާތީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 09/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނު ޢުޤޫބާތު)ގެ 616 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން 40 އެތިފަހަރުން މުޙައްމަދު ނާޖިޝް ނާޒިމް ޖަލްދު ކުރުމަށް ހުކުމްކުރެއްވުން، މިދައުވާއާއި ގުޅިގެން ދަރުހާޒިރު މުޤައްދަމް ކަނޑައަޅުއްވާފައި ވަނީ ޤާނޫނާއި އެއްގޮތަށް ކަމަށް ބެލެވެން އޮންނަކަމަށެވެ.

3.6- ހަތަރަ ކަމަކީ: ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 461/Cr-C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި މުޙައްމަދު ނާޖިޝް ނާޒިމްގެ މައްޗަށް ބަނގުރާ ބޭނުމުގެ ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވައި އެކުށުގެ ޢުޤޫބާތުގެ ގޮތުން 27 (ހަތާވީސް) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމަށާއި، 40 (ސާޅީސް) އެތިފަހަރުން ޖަލްދުކުރުމަށް ޙުކުމްކޮށްފައިވާތީ، އެހުކުމް މުޙައްމަދު ނާޖިޝް ނާޒިމްގެ މައްޗަށް ތަންފީޛުކުރުން މަނާކުރާ ސަބަބެއް އޮތްތޯ ބެލުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ނުކުތާއަށް ބަލާއިރު، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 461/Cr-C/2017 ޤަޟިއްޔާއިން ކުރައްވާފައިވާ ހުކުމުގައި މުޙައްމަދު ނާޖިޝް ނާޒިމް 27 (ހަތާވީސް) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމަށް ހުކުމް ކުރެވިފައިވާ ބައި ތަންފީޛުކޮށް ނިމިފައިވާކަން، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުންނާއި، މުޙައްމަދު ނާޖިޝް ނާޒިމްގެ ފަރާތުން ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދަންނަވާފައިވާ ވާހަކަތަކުން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، އަދި މުޙައްމަދު ނާޖިޝް ނާޒިމް 40 (ސާޅީސް) އެތިފަހަރުން ޖަލްދުކުރުން މަނާކުރާނެ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި މުޙައްމަދު ނާޖިޝް ނާޒިމް ބުނެފައިވާތީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ހުކުމުގައި މުޙައްމަދު ނާޖިޝް ނާޒިމް ޖަލްދުކުރުމަށް ނިންމާފައިވާ ތަންފީޛު ކުރުން މަނާކުރާ ސަބަބެއް މިހިނދަކު މުޙައްމަދު ނާޖިޝް ނާޒިމްގެ ހިސާބުގައި ނެތްކަމަށް ބެލެވެން އޮންނަކަމަށެވެ.

މަތީގައި ބަޔާންވެދިޔަ ސަބަބުތައް އެހެން ހުރުމުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 461/Cr-C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ތަނެއް ނެތްކަމަށް މިޤަޟިއްޔާ ދިރާސާކުރެއްވި ހައިކޯޓުގެ ބެންޗް ފަނޑިޔާރުންނަށް އިއްތިފާޤުވެވިފައިވެއެވެ.

ޙުކުމް:

ދެންފަހެ ބަޔާންވެދިޔަ ސަބަބުތައް އެހެން ހުރުމާއިއެކު، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 461/Cr-C/2017 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް ސާބިތުކޮށް ކަނޑައަޅައި، ދިރާސާކުރެއްވި ހައިކޯޓުގެ މިޤަޟިއްޔާ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމް ކޮށްފީމެވެ.